

STORTINGET

Representantforslag 127 S

(2018–2019)

fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes

Dokument 8:127 S (2018–2019)

Representantforslag fra stortingsrepresentant Bjørnar Moxnes om statlig lederlønnskuttreform

---

Til Stortinget

Bakgrunn

Forskjellene i Norge har økt de siste tiårene, og en sterkt medvirkende årsak er at de på toppen har hatt en inntektsvekst som har vært vesentlig høyere enn den har vært for folk flest. Mellom 1986 og 2017 økte gjennomsnittsinntekten etter skatt for de 10 prosent rikeste husholdningene mer enn dobbelt så raskt som for de 10 prosent nederste.

Stortinget har, gjennom utformingen av retningslinjene som gjelder for lederlønninger i statlig eide selskaper, et medansvar for denne utviklingen. Retningslinjene for lederlønninger i selskaper der staten har eierandeler ble først formulert av Stoltenberg I-regjeringen i St.meld. nr. 22 (2001–2002) og har siden blitt noe revidert.

Forslagsstiller mener det er tydelig at retningslinjenes overordnede intensjoner om å bidra til det som ofte omtales som en «moderat, men ikke lønnsledende» lederlønnutvikling i staten, ikke fungerer i praksis. Veksten i godtgjørelser har over lang tid vært svært høy uten at Stortinget har grepet inn, og nivåene ligger i dag i mange tilfeller skyhøyt over lønna til gjennomsnittsnordmannen. Dagens situasjon kan vanskelig sies å overholde prinsippet om at ordningene skal «framstå som rimelige», slik det framheves i Meld. St. 27 (2013–2014). Retningslinjene bør derfor tydeliggjøres og

strammes inn for å sikre at staten ikke bidrar til ytterligere omdreininger på lederlønnskarusellen.

En samlet næringskomité skrev i Innst. 140 S (2014–2015):

«Komiteen viser til at det er stor oppmerksomhet knyttet til dette området, og at utviklingen i lederlønninger i selskapene med statlig eierandel samlet sett ikke har vært i tråd med skiftende regjeringers mål om moderasjon.»

Riksrevisjonen har også gjentatte ganger de siste årene påvist og kritisert at veksten i styrehonorarer og lederlønninger i heleide statlige selskaper har vokst raskere enn den generelle lønnsveksten. Senest i Dokument 3:2 (2018–2019) anbefaler Riksrevisjonen at departementene som eier «i større grad påser at styrene tar hensyn til moderasjon ved fastsettelsen av fastlønn og eventuell bonus til daglig leder». For at samlet godtgjørelse bedre skal ses under ett, anbefaler også Riksrevisjonen at det økende omfanget av styreansvarsforsikring skal anses som en del av styremedlemmenes godtgjørelse. Anbefalingen støttes av et flertall i kontroll- og konstitusjonskomiteen i Innst. 153 S (2018–2019).

Mens kjøpekraften til mange norske familier har stagnert over flere år, florerer det med eksempler på at styrene i statlig eide selskaper har innvilget sine ledere lønnsøkninger og sluttpakker som framstår som å bryte med intensjonene i den statlige eierskapspolitikken. I Dagens Næringsliv 26. mars 2019 kommer det for eksempel fram at direktør Berit Svendsen fikk med seg en sluttpakke på 6,8 mill. kroner – mer enn to årslønner – da hun sluttet i delvis statseide Telenor i 2018 og gikk videre over i en ny sjefsstilling. Året før fikk HR-sjef Jon Erik Haug utdelt en sluttpakke på 5,1 mill. kroner, også det et beløp langt høyere enn avtalt fastlønn. Telenors

årsrapport for 2018 viser at konsernsjef Sigve Brekke hadde en samlet godtgjørelse på 15,6 mill. kroner. Equinors toppsjef Eldar Sætre økte sin godtgjørelse med 14 prosent – nesten 2 mill. kroner – fra 2017 til 2018.

Staten eier direkte og indirekte til sammen 60 prosent av aksjene i Telenor og 67 prosent av aksjene i Equinor. Etter gjeldende regler legges det til grunn at statens retningslinjer for lederlønn skal følges i selskaper hvor staten er eneeier eller har eierandeler på over 90 prosent. Forslagsstiller mener det er naturlig at det også kreves at statens retningslinjer skal følges i alle selskaper der staten er majoritetseier, og at det i større grad får konsekvenser for de som er ansvarlige dersom retningslinjene ikke følges.

Gjeldende retningslinjer baserer seg på føringer som at eksempelvis bonuser ikke bør overstige 50 prosent av fastlønn, eller at sluttpakker ikke bør overstige 12 månedslønner. I tillegg til at det generelle nivået på godtgjørelsene ligger altfor høyt og bør reduseres, bør uklare føringer erstattes med klart definerte grenser for hvilke betingelser som skal gjelde.

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

1. Stortinget ber regjeringen endre retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel, slik at det legges til grunn at selskaper der staten er majoritets-eier, skal følge statens retningslinjer for lederlønn.
2. Stortinget ber regjeringen jobbe for at samlet godtgjørelse for ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel reduseres.
3. Stortinget ber regjeringen vurdere hvordan man skal sikre at samlet godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel over tid ikke skal vokse raskere enn den generelle lønnsutviklingen, og komme tilbake til Stortinget om dette i den varslede eierskapsmeldingen.
4. Stortinget ber regjeringen sikre at bruken av variabel lønn og bonusordninger begrenses, samt at størrelse på pensjonsordninger og sluttvederlag for ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel gjennomgås med mål om reduksjoner i samlet godtgjørelse.
5. Stortinget ber regjeringen benytte sin eiermakt til å sikre at retningslinjene etterleves, og til å skifte ut styremedlemmer som ikke følger statens retningslinjer for lederlønninger i selskaper der staten legger til grunn at de skal følges.

10. april 2019

Bjørnar Moxnes